ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1989

Vyhlásené: 29.06.1989 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

68

ZÁKON

z 21. júna 1989

o organizácii Československé štátne dráhy

Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

ČASŤ I
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

Predmet úpravy

§ 1

Týmto zákonom sa upravuje vznik, postavenie, právne pomery, činnosť, vnútorné členenie a hospodárenie štátnej organizácie Československé štátne dráhy (ďalej len „Československé štátne dráhy“).

§ 2

Tento zákon upravuje tiež vzťah špecializovaných železničných organizácií ako štátnych podnikov k Československým štátnym dráham.

ČASŤ II
ČESKOSLOVENSKÉ ŠTÁTNE DRÁHY

§ 3
Vznik Československých štátnych dráh

(1) Československé štátne dráhy, ktorých sídlo je v Prahe, vznikajú splynutím organizácií

a) výrobnej hospodárskej jednotky Československé štátnej dráhy,

b) výrobnej hospodárskej jednotky Železničné priemyselné opravárenstvo s výnimkou organizácie Dodávateľ technologických zariadení Martin-Vrútky,

c) ČSD - Jedálne a lôžkové vozne,

d) Výskumný ústav železničný Praha,

e) ČSD - správa domového majetku Praha,

f) Mechanizácia traťového hospodárstva Praha,

g) Mechanizácia traťového hospodárstva Martin-Vrútky.

(2) Majetok a záväzky organizácií uvedených v odseku 1 prechádzajú na Československé štátne dráhy.

(3) Československé štátne dráhy sa zapisujú do podnikového registra.

§ 4
Predmet činnosti

Základným predmetom činnosti Československých štátnych dráh je

a) zriaďovanie a prevádzkovanie celoštátnych dráh,

b) zriaďovanie a prevádzkovanie lanových dráh,

c) zriaďovanie a prevádzkovanie železničnej telekomunikačnej siete,

d) poskytovanie prepravných služieb a výkonov,

e) stavba a údržba železničných tratí, budov a zariadení,

f) údržba a opravy dopravných prostriedkov, ako aj výroba, údržba a opravy špeciálnych strojov, zariadení a materiálu pre dráhove potreby,

g) poskytovanie služieb v reštauračných a kultúrnych zariadeniach a služieb cestovného ruchu,

h) zahraničnohospodárska činnosť podľa pravidiel ustanovených osobitným zákonom,[1])

i) plnenie úloh a poskytovanie výkonov a služieb na zabezpečenie potrieb obrany a bezpečnosti štátu,

j) splupráca s medzinárodnými organizáciami v odbore železníc,

k) osobitná zdravotnícka starostlivosť o pracovníkov.

§ 5
Ústredný riaditeľ

(1) Na čele Československých štátnych dráh je ústredný riaditeľ, ktorý riadi ich činnosti a je za ňu a za jej výsledky zodpovedný Federálného riaditeľa zastupuje v plnom rozsahu jeho práv a povinností jeho zástupca.

(2) Ústredného riaditeľa a jeho zástupcu vymenúva a odvoláva minister dopravy a spojov Československej socialistickej republiky po vyjadrení príslušného orgánu Revolučného odborového hnutia.

(3) Ústredný riaditeľ koná v mene Československých štátnych dráh vo všetkých veciach.

§ 6
Vnútorné členenie

(1) Československé štátne dráhy sa členia na

a) Ústredné riaditeľstvo Československých štátnych dráh,

b) organizačné jednotky

1. oblastné, pre zabezpečovanie dopravného a prepravného procesu, údržby a prevádzky technickej základne železnice avo vymedzenom územnom obvode,
2. špecializované, pre zabezpečovanie vybraných odborných činností a prepravných systémov územne nevymedzených,
3. účelové, pre zabezpečovanie spoločných činností pre vnútornú potrebu Československých štátnych dráh,

c) Dráhový správny úrad,

d) Štátnu dráhovu technickú inšpekciu,

e) Zbor ozbrojenej ochrany železníc.

(2) Oblastné organizačné jednotky sa členia na výkonné jednotky. Ostatné organizačné jednotky sa členia podľa potreby na závody alebo iné organizačné zložky.

(3) Organizačné jednotky, pri ktorých to určí štatút Československých štátnych dráh, môžu v určenom rozsahu vystupovať v právnych vzťahoch v mene Československých štátnych dráh. Taká organizačná jednotka sa zapisuje do podnikového registra; právne úkony robí jej vedúci, prípadne ďalší pracovníci určení organizačným poriadkom.

(4) Dráhový správny úrad, Štátna dráhová technická inšpekcia a Zbor ozbrojenej ochrany železníc vystupujú vo veciach štátnej správy vo svojom mene.

(5) V rozsahu poverenia Federálneho ministerstva dopravy a spojov podľa osobitných predpisov[2]) úlohy dráhového správneho orgánu plní Dráhový správny úrad, úlohy orgánu štátneho odborného technického dozoru na dráhach plní Štátna dráhová technická inšpekcia.

§ 7
Štatút Československých štátnych dráh

(1) Štatút Československých štátnych dráh schvaľuje Federálne ministerstvo dopravy a spojov.

(2) Štatút Československých štátnych dráh ustanovuje najmä

a) podrobné vymedzenie organizačného usporiadania a predmetu činnosti Československých štátnych dráh,

b) spôsob ustanovenia a pôsobnosť Rady Československých štátnych dráh ako iniciatívneho, poradného a koordinačného orgánu ústredného riaditeľa,

c) rozsah, v akom organizačné jednotky vystupujú v mene Československých štátnych dráh,

d) vzťahy medzi Ústredným riaditeľstvom Československých štátnych dráh a organizačnými jednotkami,

e) vzájomné vzťahy medzi organizačnými jednotkami,

f) zásady vnútorného hospodárskeho riadenia a ekonomického postavenia organizačných jednotiek,

g) systém vnútornej kontroly.

§ 8
Organizačné poriadky

(1) Organizačné usporiadanie a vnútorné riadenie Ústredného riaditeľstva Československých štátnych dráh a jednotlivých organizačných jednotiek ustanovujú organizačné poriadky.

(2) Organizačný poriadok Ústredného riaditeľstva Československých štátnych dráh vydáva ústredný riaditeľ. Organizačné poriadky organizčných jednotiek vydáva ich vedúci po schválení ústredným riaditeľom.

§ 9
Orgán hospodárskeho riadenia

(1) Federálne ministerstvo dopravy a spojov je voči Československým štátnym dráham orgánom hospodárskeho riadenia.[3])

(2) Federálne ministerstvo dopravy a spojov

a) riadi a kontroluje hospodársku a sociálnu činnosť Československých štátnych dráh, najmä kvalitu prepravy a rozvoj prepravných služieb,

b) schvaľuje ročnú účtovnú závierku a potvrdzuje splnenie záväzných výstupov štátneho plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja v Československých štátnych dráhach,

c) uplatňuje v Československých štátnych dráhach súbor hospodárskych, technických, organizačných, kádrových, sociálnych a ďalších opatrení smerujúcich k obnoveniu schopností Československých štátnych dráh plniť určené hospodárske a sociálne funkcie v prípade, že Československé štátne dráhy svojím hospodárením ohrozujú alebo neoprávnene znižujú svoje imanie alebo nie sú schopné plniť svoje odvodové alebo daňové povinnosti alebo nie sú schopné vytvárať povinné fondy v určenom rozsahu alebo neodôvodnene zvyšujú požiadavky na dotácie, alebo ak neplnia prepravné potreby národného hospodárstva a obyvateľstva; tieto opatrenia sú Československé štátne dráhy povinné vo vymedzenej dobe splniť,

d) rozhoduje o uložení útlmového programu v Československých štátnych dráhach na základe programu štrukturálnych zmien národného hospodárstva schváleného vládou Československej socialistickej republiky,

e) ustanovuje, v ktorých prípadoch a za akých podmienok možno používať bezplatne vlaky osobnej dopravy,

f) určí tarifu cestovného a prepravného pre prepravu pracovníkov Československých štátnych dráh a pracovníkov organizácií podieľajúcich sa na zabezpečení činnosti alebo prispievajúcich na zabezpečenie činnosti Československých štátnych dráh, požívateľov dôchodkov, ako aj ich rodinných príslušníkov.

(3) Minister dopravy a spojov Československej socialistickej republiky vymenúva a odvoláva vedúceho Dráhového správneho úradu, vedúceho Štátnej dráhovej technickej inšpekcie a veliteľa Zboru ozbrojenej ochrany železníc.

§ 10
Fondy Československých štátnych dráh

(1) Československé štátne dráhy vytvárajú

a) fond rozvoja určený najmä na financovanie vedecko-technického rozvoja, investícií včítane modernizácie a rekonštrukcie a prírastkov zásob,

b) rezervný fond určený na financovanie výkyvov hospodárenia Československých štátnych dráh,

c) fond kultúrnych a sociálnych potrieb určený najmä na zabezpečovanie potrieb sociálneho rozvoja,

d) fond odmien určený na osobnú hmotnú zainteresovanosť na výsledkoch hospodárskej činnosti Československých štátnych dráh,

e) rizikový fond určený na krytie rizík a strát vzniknutých z činnosti Československých štátnych dráh,

f) fond zdržného určený najmä na krytie strát výnosov z prepravy.

(2) Československé štátne dráhy si môžu vytvárať aj ďalšie fondy podľa svojho uváženia.

(3) Prostriedky fondov vytvorené Československými štátnymi dráhami im nemožno odobrať; Československé štátne dráhy o ich použití rozhodujú samostatne. Zostatky jednotlivých fondov možno prevádzať do ďalších kalendárnych rokov bez obmedzenia.

§ 11
Dotácie a náhrady

(1) Na zabezpečenie podmienok financovania určí sa Československým štátnym dráham na úhradu nákladov na dopravnú infraštruktúru a na prepravné služby a výkony v osobnej doprave v štátnom pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja objem a režim dotácií.

(2) Príslušné ústredné orgány sú povinné poskytnúť Československým štátnym dráham náhrady nákladov vzniknutých plnením prepravných a iných výkonov uložených alebo vyžiadaných týmito orgánmi, pokiaľ tieto výkony presahujú rámec činností financovaných z prevádzkových prostriedkov. Výšku náhrad navrhuje ústredný riaditeľ. Tým nie je dotknutý nárok na náhradu škody a náhradu majetkovej ujmy podľa osobitných zákonov.[4])

§ 12
Úver

(1) Československé štátne dráhy aktívne používajú úver pre svoju hospodársku a sociálnu činnosť.

(2) V prípadoch, keď Československé štátne dráhy z objektívnych dôvodov vzniknutých po poskytnutí úveru nemôžu zabezpečiť návratnosť úveru v dohodnutej lehote, predloží Federálne ministerstvo dopravy a spojov vláde Československej socialistickej republiky návrh na rozhodnutie, kto prevezme záruku za splatenie úveru.

§ 13
Tarify a ceny

(1) Československé štátne dráhy poskytujú prepravné výkony a služby za tarify a ceny určené, prípadne dojednané podľa cenových predpisov a vyhlásené v Prepravnom a tarifnom vestníku.

(2) Československé štátne dráhy predkladajú Federálnemu ministerstvu dopravy a spojov návrhy na tvorbu a zmeny taríf a cien v železničnej doprave; návrhy na medzinárodné tarify spracúvajú na základe dohôd so zahraničnými železničnými správami alebo na základe uzavretých medzinárodných dohôd a zmlúv.

(3) Československé štátne dráhy určujú a vyhlasujú mimoriadne tarify a ceny za neštandardné prepravné výkony a služby podľa zásad ustanovených príslušnými cenovými orgánmi.

(4) Československé štátne dráhy v rámci obchodnej politiky určujú a vyhlasujú

a) v osobnej doprave zľavy akvizičného chrarakteru na dosiahnutie vyššieho využitia dopravných kapacít,

b) v nákladnej doprave zľavy a prirážky podľa zásad ustanovených príslušnými cenovými orgánmi na optimalizáciu prepravnej práce a na rovnomerné využívanie dopravných kapacít.

§ 14
Pracovníci Československých štátnych dráh

(1) Pre výkon práce v Československých štátnych dráhach sa určujú osobitné zdravotné a odborné predpoklady, ktoré musia pracovníci spĺňať.

(2) Československé štátne dráhy určujú povinnosť alebo oprávnenie pracovníkov Československých štátnych dráh nosiť rovnošatu alebo služobný odznak.

§ 15
Použitie zákona o štátnom podniku

Na postavenie a riadenie a na hospodársku a sociálnu činnosť Československých štátnych dráh sa obdobne vzťahujú ustanovenia § 2 ods. 1, § 3, § 4, § 7, § 9, § 10,§ 11 ods. 2, § 12, § 36 až § 39, § 41 až § 68 zákona o štátnom podniku.[5])

ČASŤ III
ŠPECIALIZOVANÉ ŽELEZNIČNÉ ORGANIZÁCIE

§ 16

(1) Na zabezpečenie plynulej, efektívnej a kvalitnej prevádzky a rozvoja Československých štátnych dráh zakladá Federálne ministerstvo dopravy a spojov štátne podniky ako špecializované železničné organizácie (ďalej len „železničné organizácie“).

(2) Železničné organizácie poskytujú výkony a služby predovšetkým na zabezpečenie činnosti Československých štátnych dráh. Tieto výkony a služby vymedzí Federálne ministerstvo dopravy a spojov ako povinný predmet činnosti (podnikania) železničných organizácií v zakladacej listine.

(3) Pre železničné organizácie platia predpisy pre výkon služby vydávané Československými štátnymi dráhami.

§ 17

Pre pracovníkov železničných organizácií platia obdobne ustanovenia § 14 tohto zákona.

ČASŤ IV
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 18

(1) Na konanie v sporoch rozhodovaných súdmi, ktoré sa týkajú niektorej z organizačných zložiek Československých štátnych dráh uvedených v § 6 ods. 1 písm. b) tohto zákona, je namiesto všeobecného súdu Československých štátnych dráh miestne príslušný súd, v ktorého obvode má táto organizačná zložka sídlo.

(2) Rovnakým spôsobom sa určuje miestna príslušnosť krajskej štátnej arbitráže pre prejednávanie hospodárskych sporov.

§ 19

Pokiaľ sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch používa pojem správa dráhy, rozumie sa ním oblastná organizačná jednotka podľa § 6 ods. 1 písm. b) tohto zákona.

§ 20

(1) Vláda Československej socialistickej republiky upraví nariadením finančné hospodárenie Československých štátnych dráh.

(2) Vláda československej socialistickej republiky môže rozhodnúť na návrh ministra dopravy a spojov Československej socialistickej republiky o začlenení ďalšej organizácie do Československých štátnych dráh alebo o vyčlenení organizačnej jednotky z Československých štátnych dráh.

§ 21

(1) Federálne ministerstvo dopravy a spojov po dohode s ministerstvami zdravotníctva a sociálnych vecí republík upraví všeobecne záväzným právnym predpisom podmienky zdravotnej spôsobilosti pracovníkov na výkon práce v Československých štátnych dráhach.

(2) Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí po dohode s Federálnym ministerstvom dopravy a spojov ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podľa zásad schválených vládou Československej socialistickej republiky podmienky a výšku mesačného príspevku, ktorý poskytujú Československé štátne dráhy a železničné organizácie k starobnému a invalidnému dôchodku vybranému okruhu osôb.

§ 22

Organizácia a výkon zdravotníckych služieb na železnici podľa osobitných predpisov[6]) nie sú týmto zákonom dotknuté.

§ 23

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júlom 1989.

Husák v. r.

Indra v. r.

Adamec v. r.

1) Zákon č. 42/1980 Zb. o hospodárskych stykoch so zahraničím (úplné znenie č. 184/1988 Zb.).

2) § 19 a § 20 ods. 2 zákona č. 51/1964 Zb. o dráhach v znení zákona č. 104/1974 Zb.

3) § 26a a nasl. Hospodárskeho zákonníka č. 109/1964 Zb. v znení neskorších predpisov.

4) § 26d a § 26e Hospodárskeho zákonníka č. 109/1964 Zb. v znení neskorších predpisov.

5) Zákon č. 88/1988 Zb. o štátnom podniku.

6) § 80 ods. 5 zákona č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.